

Anonimizēta versija

Tulkojums

C-372/22 - 1

Lieta C-372/22

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu

Iesniegšanas datums:

2022. gada 9. jūnijs

Iesniedzējtiesa:

Tribunal d'arrondissement (Luksemburga)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2022. gada 8. jūnijs

Prasītājs:

CM

Atbildētāja:

DN

[..] 2022. gada 8. jūnija [..] spriedums

[..]

S t a r p:

[..] **CM**, dzimis [..] 1979. g. [..] (Francija), ar dzīvesvietu [..] Luksemburgā, [..],
prasītājs [..],

[..] **u n :**

[..] **DN**, dzimusi [..] 1978. g. [..] (Francija), ar dzīvesvietu [..] (Francija), [..]
atbildētāja [..],

[..]

TIESVEDĪBA

Ņemot vērā [...] 2020. gada 1. decembra nolēmumu, ar kuru ir apturēta tiesvedība, kamēr *Tribunal judiciaire de Nanterre* (Nantēras Vispārējās kompetences tiesa, Francija) ģimenes lietu palāta pieņems lēmumu par tās starptautisko teritoriālo jurisdikciju [...].

[..]

Tiesu debašu turpināšanas priekšmets

[..] [...] Ģimenes lietu palāta noteica tiesas sēdi 2022. gada 11. maijā tiesu debatēm par ierobežotu jautājumu loku attiecībā uz *lis pendens* un starptautisko teritoriālo jurisdikciju.

[..] CM lūdz atzīt iesniedzējtiesas starptautisko teritoriālo jurisdikciju, pamatojoties uz Padomes Regulas (EK) Nr. 2201/2003 (2003. gada 27. novembris) par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi laulības lietās un lietās par vecāku atbildību (turpmāk tekstā – “Regula (EK) Nr. 2201/2003”) 9. panta 1. punktu, ciktāl minētā panta jurisdikcijas laika kritērijs esot deklarētās pārcelšanās brīdis, nevis sprieduma datums; tādējādi, tā kā [...] 2020. gada 12. jūnija [...] spriedumā par pārcelšanās datumu tika noteikts 2020. gada 30. augusts, [...] [viņam, kā viņš uzskata] bija tiesības celt prasību Luksemburgas tiesas ģimenes lietu palātā līdz 2020. gada 30. novembrim. Ņemot vērā Francijā pieņemtos nolēmumus, vairs neesot *lis pendens* atbilstoši Regulas (EK) Nr. 2201/2003 19. pantam. Minētās regulas 9. panta 1. punkts esot jāpiemēro prioritāri attiecībā pret tās 15. pantu, jo uz to ir tieša norāde 8. pantā. Turklāt 15. panta 1. punkta nosacījumi esot kumulatīvi un tie neesot izpildīti šajā lietā, jo iesniedzējtiesas ģimenes lietu palāta atrodies labākā situācijā, lai izlemtu, jo tā pazīstot bērnus un zinot lietas apstākļus. Tā kā Francijas tiesa sevi esot atstatījusi no lietas izskatīšanas, 15. panta piemērošana būtu kvalificējama kā piekļuves justīcijai liegšana.

[..] DN arī uzskata, ka vairs nav *lis pendens*, ievērojot pieņemto Francijas [tiesas] nolēmumus. Viņa turpretī uzskata, ka šajā lietā būtu jāpiemēro Regulas (EK) Nr. 2201/2003 15. pants un viņa piekrīt lietas nodošanai, kā tā *in fine* ir prasīta minētā panta 2. punktā. Viņa apgalvo, ka visi 15. panta 3. punktā ietvertie kritēriji esot izpildīti šajā lietā, līdz ar to Francijas tiesas atrodies labākā situācijā nekā Luksemburgas tiesas, lai izlemtu lietu.

Fakti un tiesvedības priekšvēsture

Ar 2020. gada 12. jūnija spriedumu [...] ģimenes lietu palāta par kopīgo nepilngadīgo bērnu [...] AF un [...] BG iesniegto pieteikumu izlēma šādi:

“ [...] nosaka, ka kopīgo nepilngadīgo bērnu [...] AF, dzimis [...] 2009. gadā un [...] BG, dzimusi [...] 2010. gadā, deklarētā dzīvesvieta un pastāvīgā dzīvesvieta atrodas pie [...] DN, sākot no 2020. gada 31 augusta,

nolemj [...] [ka] CM īsteno saskarsmes un uzņemšanas tiesības kopīgos nepilngadīgos bērnus [...] AF un [...] BG [...] atbilstoši šādai kārtībai, sākot ar 2020. gada 30. augustu, ja vien puses neparaksta izdevīgāku vienošanos:

[...] [saskarsmes tiesību īstenošanas kārtība]

Šis spriedums ir ieguvis *res judicata* spēku [...].

Tiek atgādināts, ka savā tagadējā lomā pēc 2020. gada 1. septembra sprieduma [...] iesniedzējtiesas ģimenes lietu palāta apturēja tiesvedību saskaņā ar Padomes Regulas (EK) Nr. 4/2009 (2008. gada 18. decembris) par jurisdikciju, piemērojamiem tiesību aktiem, nolēmumu atzīšanu un izpildi un sadarbību uzturēšanas saistību lietās 19. un 12. pantu, kamēr *Tribunal judiciaire de Nanterre* (Francija) ģimenes lietu palāta izlemj par tās starptautisko teritoriālo jurisdikciju [...].

Ar 2021. gada 17. septembra spriedumu *Tribunal judiciaire de Nanterre* (Francija) ģimenes lietu palāta atbilstoši Regulas (EK) Nr. 2201/2003 8. un 9. pantam izlēma šādi:

“2020. gada 14. oktobrī, proti, trīs mēnešu termiņā pēc nepilngadīgo bērnu juridiskās pārcelšanās [...] CM iesniedza prasību Tribunal d’arrondissement de Luxembourg (Luksemburgas apgabaltiesa), lai veiktu izmaiņas saskarsmes un uzņemšanas kārtībā [...]

- nekas neliecina, ka [...] CM ir piekritis Francijas tiesu jurisdikcijai.

Līdz ar to, ievērojot iepriekš minētās tiesību normas, Tribunal judiciaire de Nanterre nav teritoriālās piekritības.

[...]”.

Ar 2022. gada 3. marta spriedumu *Cour d’appel de Versailles* (Versaļas apelācijas tiesa, Francija) nolēma “ka tā neierosina lietu par [...] DN [...] pieteikumu ar pilnvarojumu [apelācijas sūdzībai]”.

[..]

Nolēmuma pamatojums

2020. gada 12. jūnija spriedumā [..] ir minēts:

- pirmkārt, pamatojums, kas izriet no bērnu [..] AF un [..] BG interesēm attiecībā uz sekām, kādas rodas no tā, ka deklarētās dzīvesvietas un pastāvīgās dzīvesvietas nomaiņa nenotika vienlaikus: *“lai bērni varētu pabeigt mācību gadu Luksemburgā un cik iespējams neskartu viņu iespējamās jau paredzētos plānus vasaras brīvdienām ir jānosaka, ka šīs izmaiņas stājas spēkā 2020. gada 31. augustā, jaunā mācību gada [..] (Francija) priekšvakarā”*;

[..]

Šādi noteiktās atliktās spēkā stāšanās dēļ [..] CM pieteikums, kas iesniedzējtiesā ir iesniegts 2020. gada 14. oktobrī, proti, sešas dienas pēc [..] DN pieteikuma iesniegšanas Nantērā [Nanterre] (Francija), tik tiešām ir iesniegts mazāk nekā trīs mēnešus pēc faktiskās bērnu pārcelšanās, kas notika 2020. gada 30. augustā, bet arī vairāk nekā četrus mēnešus pēc 2020. gada 12. jūnijā pasludinātā sprieduma [..], ar kuru tika nolemts par šo pārcelšanos un kurš pēc tam ir ieguvis galīgu spēku [..].

Eiropas Savienības Tiesa (EST) par Regulas (EK) Nr. 2201/2003 15. pantu ir lēmusi šādi:

- *“Regulas Nr. 2201/2003 15. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka: lai varētu uzskatīt, ka citas dalībvalsts, ar kuru bērnam ir īpaša saikne, tiesa atrodas labākā vietā tiesas spriešanai, dalībvalsts tiesai, kurai ir jurisdikcija, ir jāpārlicinās, ka lietas nodošana šādai tiesai var sniegt faktisku un konkrētu pievienotu vērtību šīs lietas izskatīšanā, ņemot vērā tostarp minētajā citā dalībvalstī piemērojamās procesuālās normas; lai varētu uzskatīt, ka šāda nodošana atbilst prioritārajām bērna interesēm, dalībvalsts tiesai, kurai ir jurisdikcija, tostarp ir jāpārlicinās, ka minētā nodošana nerada negatīvas ietekmes uz attiecīgā bērna situāciju risku”* (EST, 2016. gada 27. oktobris, lieta C-428/15);
- *“Padomes Regulas (EK) Nr. 2201/2003 (2003. gada 27. novembris) par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi laulības lietās un*

lietās par vecāku atbildību un par Regulas (EK) Nr. 1347/2000 atcelšanu 15. pants ir interpretē tādējādi, ka tas nav piemērojams tādā situācijā kā pamatlietā aplūkotā, kad lietu pēc būtības izspriest ir divu dalībvalstu tiesu piekritībā atbilstoši šīs regulas attiecīgi 12. un 8. pantam.” (EST, 2018. gada 4. oktobris, lieta C-478/17).

Četri atbilstošie kritēriji īpašas saiknes pastāvēšanai (piektais attiecībā uz “*bērnu aizsardzības pasākumiem*” nav piemērojams), kuri ir paredzēti Regulas (EK) Nr. 2201/2003 15. panta 3. punktā, lai gan tekstuāli atšķiras, kumulatīvi ir izpildīti attiecībā uz [...] AF un [...] BG:

- a) kopš pārcelšanās, kas notika 2020. gada 31. augustā, bērnu pastāvīgā dzīvesvieta acīmredzami ir Francijā,
- b) arī iepriekš bērnu pastāvīgā dzīvesvieta atradās Francijā, un 2019. gada 21. janvāra [...] spriedumā, kas ir pasludināts starp pusēm, šajā nozīmē ir minēts, ka “*abas lietas puses ir no Parīzes reģiona un ģimene tur uzturējās līdz tā pārcēlās uz Luksemburgu; attiecībā uz CM tas faktiski notika 2015. gada 1. jūlijā, un attiecībā uz [...] DN –[...] 2015. gada augusta [mēneša] beigās*”,
- c) abiem bērniem ir Francijas pilsonība,
- d) viņu mātes [...] DN pastāvīgā dzīvesvieta atrodas Francijā.

Turklāt ņemot vērā lietas faktus, visi iesniedzējtiesas ģimenes lietu palātas izmeklēšanas pasākumi, kuru nepieciešamība ir jāatzīst par iespējamu, ievērojot bērnu vecumu un faktu, ka [...] 2020. gada 12. jūnija spriedums jau ir pasludināts gandrīz divus gadus iepriekš, vai nu norādīs uz vajadzību piemērot Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2020/1783 (2020. gada 25. novembris) par sadarbību starp dalībvalstu tiesām pierādījumu iegūšanā civillietās vai komercietās (piemērojama no 2022. gada 1. jūlija), vai arī radīs grūtības ģeogrāfiskā attāluma dēļ (piemēram, nepilngadīgo uzklašanās saskaņā ar *Code civil* [Civillkodekss] 388-1. pantu). Visbeidzot gadījumā, ja CM [...] pieteikums par viņa saskarsmes un uzņemšanas tiesībām būtu pieņemams, Francijas ģimenes lietu tiesa atrastos labākā situācijā, lai novērtētu bērnu – kuri pastāvīgi dzīvo Francijas teritorijā kopš 2020. gada 30. augusta – faktisko situāciju un noteiktu attiecīgā gadījumā atbilstošo tiesību īstenošanas kārtību, ņemot vērā sociālos apstākļus un konkrēti piedāvātās iespējas; tāpat runa būtu par “*faktisku un konkrētu pievienotu vērtību*”, uz kādu ir norādīts iepriekš citētajā 2016. gada 27. oktobra EST spriedumā.

Lai noraidītu teritoriālo piekritību *Tribunal judiciaire de Nanterre* (Francija) ģimenes lietu palāta netieši, bet noteikti uzskatīja, ka Regulas (EK) Nr. 2201/2003 9. panta 1. punkts, kas ir paredzēts “*atkāpjoties no [šīs pašas regulas] 8. panta*”, ir piemērojams, izslēdzot minēto [8.] pantu [...] [kurā ir paredzēta] vispārēja piekritība [...], kas saskaņā ar EST 2018. gada 4. oktobra sprieduma liedz piemērot 15. pantu, kura redakcija ir izteikta ar vārdiem “*izņēmuma kārtā [...]*”.

Šādos sīkāk izklāstītajos apstākļos šajā lietā, lai izlemtu par lietas dalībnieku izvirzītajiem pamatiem nolūkā izlemt par starptautisko teritoriālo piekritību ir jānoskaidro Regulas (EK) Nr. 2201/2003 9. panta 1. punkta savstarpējā sakarība ar šīs pašas regulas 8. un 15. pantu. Turklāt ir jāpārlicinās, vai Regulas (EK) Nr. 2201/2003 9. panta 1. punktā paredzētā papildu jurisdikcija attiecīgā gadījumā faktiski un, veicot plašu interpretāciju, var tikt izmantota tīras juridiskās stratēģijas apsvērumu dēļ (piemēram, izdevīgāki procesuālie termiņi un procesuālie nosacījumi, kas atšķiras dažādās dalībvalstīs, *ad hoc* piekritības kritērijs, kas ir paredzēts Padomes Regulas (EK) Nr. 4/2009 (2008. gada 18. decembris) par jurisdikciju, piemērojamiem tiesību aktiem, nolēmumu atzīšanu un izpildi un sadarbību uzturēšanas saistību lietās 3. panta d) punktā un kas šajā lietā būtu vienīgais, kurš ļautu Luksemburgas ģimenes lietu palātai šajā jomā konstatēt starptautisko teritoriālo piekritību).

Līdz ar to ir jāaptur tiesvedība un jāuzdod Eiropas Savienības Tiesai jautājumi, kas ir ietverti šī sprieduma rezolutīvajā daļā [...].

AR ŠĀDU PAMATOJUMU:

[...] aptur tiesvedību un uzdod Eiropas Savienības Tiesai šādus jautājumus:

- I. Vai Padomes Regulas (EK) Nr. 2201/2003 (2003. gada 27. novembris) par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi laulības lietās un lietās par vecāku atbildību 9. panta 1. punkts ir piemērojams attiecībā uz
 - a. pieteikumu par grozījumiem saskarsmes tiesībās minētās regulas 2. panta 10. punkta izpratnē, kuru ir iesniegusi persona, kam ir minētās saskarsmes tiesības saskaņā ar tiesas nolēmumu, kurā ir noteikts atliekošs nosacījums par tā spēkā stāšanos, pamatojoties uz bērnu interesēm, bet kurš ir kļuvis galīgs un ieguvis *res judicata* spēku, un kurš ir pasludināts bērnu agrākajā pastāvīgās dzīvesvietas dalībvalstī vairāk nekā četrus mēnešus pirms pieteikuma iesniegšanas atbilstoši 9. panta 1. punktam,

- b. turklāt tas tā ir izņēmuma kārtā attiecībā pret minētās regulas 8. pantā paredzēto vispārējo piekritību,

lai gan minētās regulas 12. apsvērumā ir precizēts, ka *“šajā regulā noteiktais piekritības pamats lietās par vecāku atbildību ir izveidots, ņemot vērā bērna intereses, jo īpaši tuvuma kritēriju. Tas nozīmē, ka piekritība ir, pirmkārt, bērna pastāvīgās dzīvesvietas dalībvalstij, izņemot dažus gadījumus, kad [bērna] pastāvīgā dzīvesvieta mainīta [..]”*?

- II. Apstiprinošas atbildes gadījumā uz pirmo jautājumu – vai piekritība, kas šādi pastāv atbilstoši Padomes Regulas (EK) Nr. 2201/2003 (2003. gada 27. novembris) par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi laulības lietās un lietās par vecāku atbildību 9. panta 1. punktu un kas ir paredzēta *“atkāpjoties no 8. panta”*, liedz piemērot šīs pašas regulas 15. pantu, kas ir paredzēts piemērošanai *“izņēmuma kārtā”* un *“ja tas ir bērna interesēs”*?

[..]